

Uppföljning av de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet 2020

SEKRETARIATET FÖR DE REGIONALA BREDBANDSKOORDINATORERNA
MARS 2021, DNR 21-306

Sammanfattning

Den ökade digitaliseringen av samhället innebär att tillgång till bredbandsinfrastruktur får allt större betydelse. Med ett aktivt arbete och samordning på såväl nationell, regional som kommunal nivå är det möjligt att nå längre med bredbandsutbyggnaden. Därför beslutade regeringen att införa regionala bredbandskoordinatorer i alla län under perioden 2015–2020. I denna rapport redovisas det nationella sekretariatets uppföljning av de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet 2020.

Koordinatorfunktionens resurser, bemanning och organisatoriska placering är i huvudsak oförändrade 2020 jämfört med året innan. I majoriteten av länen har en heltid eller mer avsatts för uppdraget och sedan januari 2019 är alla koordinatorfunktioner placerade hos regionen. Samverkan, kartläggning och stöd till kommuner var de områden som koordinatorerna lade mest tid på under året. Under 2020 tillkom uppgiften om att göra regionala prioriteringar av byggnader inför PTS bredbandsstöd. Denna uppgift var mer tydlig i de fyra län¹ där bredbandsstödet utlystes under 2020 men även andra län har arbetat intensivt med förberedelser och information kring bredbandsstödet inför utlysningen 2021, som då görs i hela landet.

I majoriteten av länen fungerar samverkan sinsemellan kommunerna väl och i samtliga län finns samverkansgrupper för kommunernas bredbandssamordnare. Exempel på samverkan mellan kommunerna är gemensamma informationsinsatser, samordning av stöd, mobiltäckningsmätning och erfarenhetsutbyte. Bredbandskoordinatorerna har även en god samverkan med Länsstyrelsen och kommunerna samt både marknadsaktörer och de kommunala stadsnäten.

Kartläggning av bredbandssituationen i länet är ett prioriterat område i koordinatorarbetet och ett viktigt underlag för planering, uppföljning och inriktning i det regionala bredbandsarbetet. I några fall har länsstyrelse och/eller region sedan länge arbetat med att kartlägga bredbandsutbyggnaden. I andra fall har man genom koordinatoruppdraget initierat eller utökat sitt arbete för att kartlägga bredbandssituationen. En utveckling som syns i årets uppföljning är att alla län nu antingen har någon typ av tillgång till kartläggning av fast befintlig infrastruktur eller arbetar med att ta fram en sådan. En av orsakerna till detta är den roll som bredbandskoordinatorn har i PTS process för det nya nationella bredbandsstödet.

Hjälp i kartläggningsarbetet och kunskaps- eller informationsaktiviteter är viktiga delar i koordinatorernas stöd till kommunerna. Exempel på andra stödjande aktiviteter är att utreda möjligheterna till och att erbjuda regional finansiering av bredbandsutbyggnad, samordning av projekt för ortsammanbindande nät samt genomförande av Bredbandslyftet, Bredbandsforums program för kommuner, där bredbandskoordinatorn har en betydande roll.

De regionala bredbandskoordinatorerna har även en viktig roll i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi. Utöver arbetet på regional och kommunal nivå, deltar koordinatorerna även i nationella samverkansgrupper och bidrar i Bredbandsforums arbete för strategins genomförande.

¹ Blekinge, Västra Götaland, Värmland och Västernorrland

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	4
2	Om funktionen regional bredbandskoordinator	4
2.1	Koordinatorfunktionens organisatoriska placering och resurser	4
2.2	Koordinatorfunktionens uppdrag	5
2.3	Regionalt tillväxtarbete och bredbandstrategier	7
3	Kartläggning av bredbandssituationen i länet	8
3.1	Kartläggning prioriterat område i koordinatorsarbetet	8
3.2	Kartläggning av befintlig bredbandsinfrastruktur	9
3.3	Kartläggning av planerad bredbandsutbyggnad	10
3.4	Förutsättningar för kartläggningsarbetet	11
3.5	Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länen	11
4	Regional samverkan och samordning	12
4.1	Samverkan mellan kommunerna i länet	12
4.2	Samverkan med länsstyrelsen	13
4.3	Samverkan med bredbandsaktörer i länet	13
4.4	Samverkan och erfarenhetsutbyte utanför länet	13
5	Stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor	14
5.1	Kommunernas arbete med bredbandsfrågor	14
5.2	Koordinatorernas insatser för att stödja kommuner	15
5.2.1	Regionala initiativ	15
5.2.2	Utbildnings- och informationsinsatser	16
5.2.3	Stöd i arbete med kartläggning, strategi och handlingsplan	17
6	Övriga aktiviteter inom uppdraget	17
6.1	Arbete med digitaliseringsfrågor	17
6.2	Stödja lokala initiativ för fiberutbyggnad	18
6.3	Andra initiativ och nätverksträffar	18
7	Pandemins påverkan på koordinatorfunktionens arbete	19

1 Bakgrund och syfte

I maj 2015 beslutade regeringen att avsätta medel för en funktion som regional bredbandskoordinator i alla län under perioden 2015-2020. Koordinatorfunktionen arbetar för bättre samordning i bredbandsfrågor i länet genom att stödja kommuner, kartlägga behov och främja samverkan. Koordinatorfunktionen fungerar som kontaktpunkt för bredbandsfrågor för både offentliga och privata aktörer. Post- och telestyrelsen (PTS) fick samtidigt i uppdrag att administrera ett nationellt sekretariat inom ramen för Bredbandsforums kansli. Det nationella sekretariatet ska vara en stödfunktion för de regionala bredbandskoordinatorerna.

PTS ska också årligen samla in och senast den 26 mars respektive år 2016-2021 rapportera en sammanställning avseende de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet). Med detta syfte har de regionala bredbandskoordinatorerna svarat på en enkät. Sekretariatet har även inhämtat information från de regionala bredbandskoordinatorerna genom erfarenhetsutbyte och dialog på de gemensamma nätverksträffarna. I denna rapport redovisas resultaten av uppföljningen och status i de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet under 2020.

I november 2020 beslutade regeringen om att även 2021-2025 erbjuda regionerna finansiering för att hålla en funktion som regional bredbandskoordinator. Regionerna ser detta som ett mycket välkommet erbjudande då det finns stora utmaningar kvar för att nå regeringens uppsatta bredbandsmål. Det var en stor osäkerhet om rollen skulle ha funnits kvar i alla regioner utan tillskott av medel från regeringen.

Länsstyrelsernas arbete inom bredbandsområdet redovisas i PTS rapport PTS-ER-2021:10 ”Sammanställning av länsstyrelsernas rapportering om utvecklingen inom it- och infrastrukturområdet 2020” (dnr 20-11294).

2 Om funktionen regional bredbandskoordinator

2.1 Koordinatorfunktionens organisatoriska placering och resurser

Funktionen som regional bredbandskoordinator är placerad i den organisation som har det regionala utvecklingsansvaret för respektive län. Sedan januari 2019 ansvarar regionen för regional utveckling i samtliga län

Inom regionens organisation tillhör koordinatorfunktionen vanligen avdelningen för infrastruktur, samhällsplanering eller regional tillväxt/utveckling. I några regioner är funktionen placerad på avdelningen eller enheten för digitalisering.

Resurser och bemanning i koordinatorfunktionen är i stort sett oförändrade för 2020 jämfört med året innan. I Uppsala och Stockholms län har en ny person tillträtt i koordinatorfunktionen under 2020 och i Jönköping har en ny person tillkommit då den tidigare bredbandskoordinatören trappar ner på grund av kommande pensionsavgång.

I 15 regioner har en heltid avsatts för koordinatoruppdraget och i två regioner² mer än en heltid. I tre regioner³ avsätts mellan 50 och 80 procent av en heltid för uppdraget och i en

² Halland, Jönköping

³ Västernorrland, Gävleborg och Västerbotten

region⁴ används hälften av medlen för att finansiera en anställd och övriga medel används till samfinansiering av projekt tillsammans med kommunerna i länet och universitetet. I majoriteten av regionerna, 17 regioner, arbetar en person i koordinatorfunktionen, i två regioner⁵ arbetar två personer med uppdraget och i en region⁶ delar flera personer på rollen. I en region⁷ har koordinatorfunktionen utgjorts av två personer under delar av året. Koordinatorfunktionen har i sitt uppdrag även stöd från andra delar av förvaltningen, exempel på detta är funktioner inom GIS-kompetens, kommunikation och ekonomi.

2.2 Koordinatorfunktionens uppdrag

I regeringsbeslutet om regionala bredbandskoordinatorer specificeras koordinatorfunktionens uppdrag i punktform. Under 2020 tillkom uppgiften om att delta i PTS arbete med bredbandsstöd där regionerna ges möjlighet att prioritera byggnader i regionen, samt att besluta om fritidshus ska ingå eller inte, inför utlysningen av stödet. I uppföljningen för 2020 har regionerna redovisat hur funktionen fördelat sin arbetstid utifrån dessa punkter, vilket ger en uppskattning av koördinatorverksamhetens huvudsakliga fokus under året.

I genomsnitt har koordinatorfunktionen lagt mest tid på fyra huvudområden:

- främjande av länsöverskridande samverkan
- samordning, samverkan och samarbete mellan aktörer
- kartläggning av nuläget
- att stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor

Dessa områden var även de viktigaste områdena i förra årets uppföljning och det är marginella förändringar i hur tiden i genomsnitt fördelas mellan aktiviteterna. Vad bredbandskoordinatorerna fokuserar på varierar dock mycket beroende på förutsättningarna inom respektive län.

Medan vissa lägger begränsat med tid på att stödja kommunernas bredbandsarbete ägnar andra upp till nästan hälften av sin tid åt det. Variationen är nästan lika stor när det gäller samordning inom länet. När det gäller att kartlägga nuläget är variationen mindre, bredbandskoordinatorerna lägger mellan 10 och 20 procent av sin tid på detta.

Under de senaste två åren har främjande av länsöverskridande samverkan fått ökad betydelse. Detta beror till stor del på att regionerna i Mellansverige⁸ under 2019 startade ett samarbete i strategiska frågor kring bredbandsinfrastruktur och bredbandskoordinatorerna avsätter i genomsnitt dryga 20 procent av sin tid för samverkan mellan länen. Även Regionsamverkan Sydsverige⁹ har fortsatt avsatt mellan 20–50 procent av sin tid för samarbetet mellan länen.

Jämfört med tidigare år har den genomsnittliga tiden lagd på att *främja utbud och efterfrågan på digitala tjänster* minskat något ytterligare under 2020 jämfört med 2018 och 2019. En orsak till minskningen är att det nu finns en etablerad funktion för digitaliseringskoordinatorer på plats i regionerna. Under uppföljningen 2018 skriver flera regioner att de bedriver arbetet med digitaliseringsfrågor inom ramen för det regionala digitaliseringsuppdraget och har därför renodlat uppdraget som bredbandskoordinator till arbetet inom bredbandsområdet. Det finns dock stora variationer mellan regionerna. Bredbandskoordinatorerna i några regioner har inte alls arbetat med digitaliseringsfrågor inom uppdraget medan bredbandskoordinatorerna i

⁴ Norrbotten

⁵ Norrbotten, Östergötland

⁶ Halland

⁷ Jönköping

⁸ Värmland, Västmanland, Örebro, Södermanland, Östergötland, Uppsala

⁹ Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne

några regioner lägger ungefär fem procent av tillgänglig tid på digitaliseringsfrågor. Gotland utmärker sig genom att bredbandskoordinatören lägger 30 procent av sin tid på att arbeta med digitalisering.

Uppgiften att göra regionala prioriteringar har varit mer tydlig i de fyra län¹⁰ där bredbandsstödet utlystes under 2020, men även andra län har arbetat intensivt med förberedelser och information kring bredbandsstödet då detta utlyses i hela landet 2021. Hur mycket koordinatorfunktionen arbetat med detta under 2020 varierar från i stort sett inget alls till 15 procent av tillgänglig tid.

När det gäller övriga uppgifter i uppdraget (stöd till fiberföreningar, insatser för områden med särskilda utmaningar och kartläggning av mobiltäckning) ägnar koordinatorerna i snitt sex procent eller mindre av sin tid åt var och en av dessa arbetsuppgifter. Bland övriga arbetsuppgifter nämns omvärldsbevakning, intern samordning, information och framtagande av beslutsunderlag till regionpolitiker, handläggning av regionens bredbandsstöd samt deltagande i Bredbandsforums arbetsgrupper och sekretariatets koordinatorträffar.

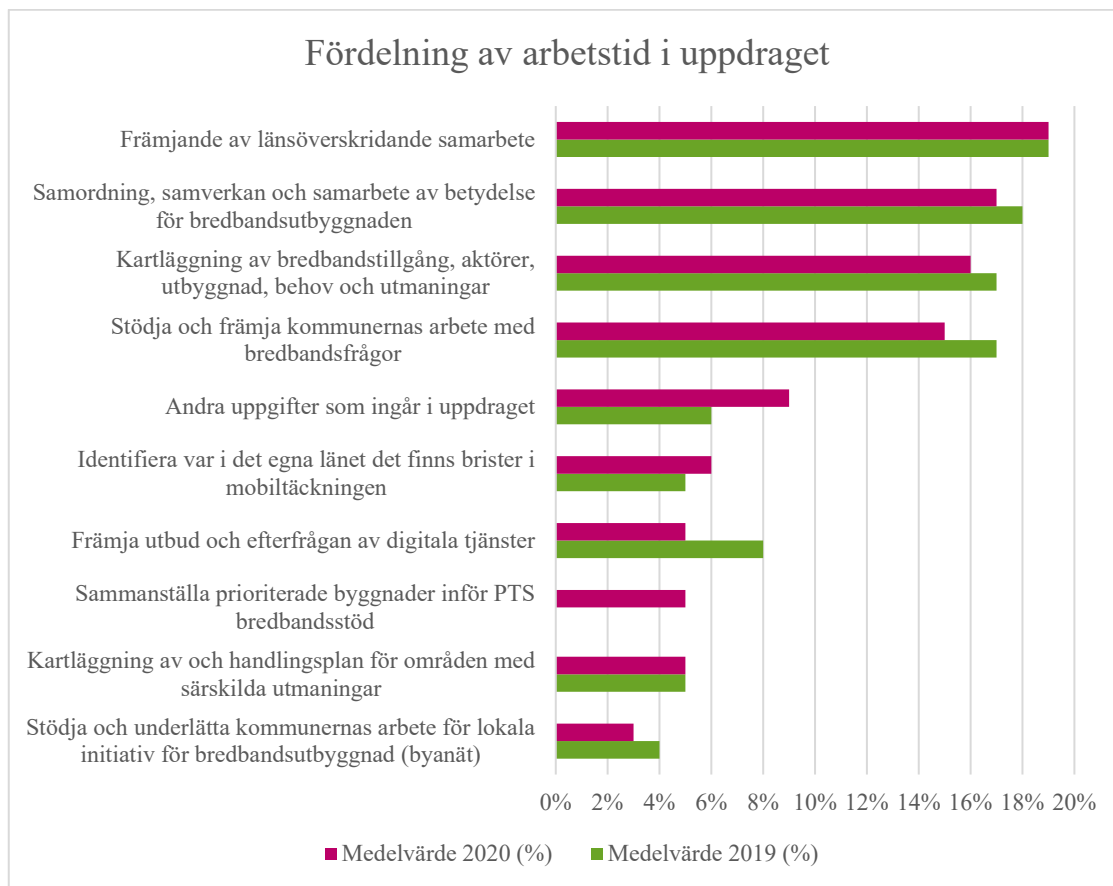
I Bredbandslyftet¹¹, som genomförs inom ramen för Bredbandsforum, har koordinatorerna en viktig roll. Bredbandslyftet är en möjlighet för kommunerna att öka sin kompetens i bredbandsfrågor samt skapa och förankra en gemensam bild av behoven inom kommunen. För bredbandskoordinatorerna och regionen kan det vara ett bra verktyg för att stärka kontakten med kommuner och kommunledning. För att Bredbandsforum ska ha möjlighet att genomföra ett Bredbandslyft i en kommun krävs stor delaktighet från den regionala bredbandskoordinatören. Koordinatören deltar i både urvalsprocessen och genomförandet och är också den funktion som efter ett lyft följer upp och fortsätter dialogen med den aktuella kommunen.

Det finns stora skillnader mellan länen i hur man har arbetat med bredbandsfrågorna hittills, hur förutsättningarna ser ut och hur långt utbyggnaden har kommit. Varje region och varje bredbandskoordinator behöver därför, utifrån uppgifterna i regeringsbeslutet, besluta om egna prioriteringar. Majoriteten av regionerna har för 2020 haft utpekade fokusområden. Några vanligt förekommande områden är länsöverskridande samverkan, information och förberedelse för det statliga bredbandsstödet och kartläggning. Några regioner nämner arbete med att redan beviljade/beslutade utbyggnadsprojekt ska bli realiserade, lyfta bredbandsfrågan på regional strategisk nivå och vara ett stöd till kommuner och nätägare.

Gotlands fokus blir olikt andra regioner då man i stort sett är klar med utbyggnaden sedan 2017. Nu är fokus bland annat på att säkerställa att fibrering också leder till digitalisering, fritt WiFi för intresserade delar av näringslivet och kameranät för polisen samt samordna nya projekt för bredbandsutbyggnad för att successivt stärka regionens digitala redundans och robusthet. I år har ett fokus också varit att skapa bredbandsuppkopplingar till de fritidshus som bebotts sedan februari 2020 på grund av covid-19.

¹⁰ Blekinge, Värmland, Västernorrland och Västra Götaland

¹¹ <https://bredbandsforum.se/bredbandslyftet/>

Tabell 1: Fråga i uppföljningsenkäten 2020 ”Uppskatta hur koordinatorfunktionen fördelar sin tid mellan olika arbetsuppgifter som ingår i uppdraget”

2.3 Regionalt tillväxtarbete och bredbandstrategier

Den aktör som har det regionala utvecklingsansvaret i länet har stor inverkan på bredbandsutbyggnaden, vilket också betonas i regeringens bredbandsstrategi, *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*, från december 2016. I det regionala utvecklingsarbetet ingår det strategiska och operativa arbetet med hållbar regional tillväxt, där investeringar i och främjande av bredband kan ingå. I regeringens bredbandsstrategi framhålls också att de regionala bredbandskoordinatorerna har en viktig roll ”för att öka kunskapen och stimulera engagemanget hos kommunerna samt för att skapa ökad samverkan mellan olika aktörer och mellan olika nivåer”.

Regeringens bredbandsstrategi lyfter fram betydelsen av att i regionala strategier eller planer beskriva behovet av fast och trådlöst bredband för regional tillväxt. Snabbt bredband är i många fall en förutsättning för att kunna bedriva och utveckla företagande, inom exempelvis lantbruk, besöksnäring och annan tjänste- och serviceverksamhet på landsbygden. I elva län¹² har den regionala bredbandsstrategin uppdaterats mellan 2017 och 2020 (dvs. efter att den nya nationella strategin togs fram), i fyra län¹³ pågår arbete för att uppdatera strategin och i två län¹⁴ planerar man att starta igång ett arbete med en ny bredbandsstrategi under 2021. Regionens bredbandsstrategi är inte nödvändigtvis ett eget fristående dokument utan ofta

¹² Blekinge, Dalarna, Gävleborg, Jämtland, Jönköping, Kalmar, Stockholm, Västmanland, Västra Götaland, Örebro, Östergötland

¹³ Norrköping, Södermanland, Västerbotten, Västernorrland

¹⁴ Uppsala och Värmland

integrerad i befintliga dokument och/eller som handlingsplaner till dessa. I alla län är den regionala bredbandsstrategin kopplad till annan regional planering. Vanligast är att den kopplas till den regionala utvecklingsstrategin eller utvecklingsprogrammet (20 av 21 län). I flera fall är strategin en del av eller utgörs helt av den regionala digitala agendan (9 av 21 län).

I vilken omfattning regionala bredbandsstrategier har anpassats efter regeringens bredbandsstrategi beror i hög grad på när den beslutades och målsättningen i regionens nuvarande strategi. I uppföljningen 2017 angav två län¹⁵ att målen i den regionala strategin är högre än de nationella målen och på Gotland slutfördes fibersatsningen under 2017 och samtliga fastigheter, både fastboende och fritidshus, har erbjudits fiber.

De vanligaste förändringarna i de nya strategierna är en höjning av tidigare mål för bredbandsutbyggnad (12 län) och att nytt mobilt mål har tillförts strategin (11 län). Andra vanliga ändringar är att strategin kompletterats med en behovsinventering (4 län), beskrivning av användningen av digitala tjänster (7 län) eller att nya/andra aktörer har utpekats som viktiga (5 län). I två län har bredbandsstrategin kompletterats med en ny finansieringsmodell. Exempel på andra förändringar är tillägg med beskrivning av roller och ansvar, text om säkerhet och robusthet samt användningen av digitala tjänster. En region har lagt till ett avsnitt om näringslivets nöjdhet med länets it- och telekommunikationer.

Regionala strategier och planer kan också ha en positiv inverkan på kommunala strategier, planer och genomförande på området. I sju län är målen i den regionala strategin samordnade med målen i de kommunala bredbandsstrategierna.

3 Kartläggning av bredbandssituationen i länet

Kartläggning av den nuvarande bredbandssituationen i länet är en viktig utgångspunkt för det regionala bredbandsarbetet. Kunskap om den nuvarande bredbandssituationen är en nödvändig förutsättning för att hitta lösningar för de fastigheter som saknar snabbt bredband idag. Med information om befintliga nätägare i området, nätens sträckning och nodernas placering i förhållande till de fastigheter som saknar bredband är det möjligt att identifiera de mest kostnadseffektiva lösningarna för återstående fastigheter.

En utveckling som syns i årets uppföljning är att alla regioner nu antingen har någon typ av tillgång till kartläggning av fast befintlig infrastruktur eller arbetar med att ta fram en sådan. När det gäller kartläggning av planerad utbyggnad är det i stort sett oförändrat jämfört med förra året. Knappt hälften av regionerna har en kartläggning av planerad utbyggnad och ett flertal regioner arbetar med att ta fram en sådan.

3.1 Kartläggning prioriterat område i koordinatorsarbetet

I bredbandskoordinatorernas uppdrag ingår att ansvara för att *en kartläggning görs av nuläge vad gäller länets bredbandstillgång, aktörer, pågående och planerad utbyggnad samt framtida behov och utmaningar samt att bidra till att sprida information om vilka områden som har mindre god bredbandstäckning i det egna länet.*

Flera regioner beskriver att kartläggning är en prioriterad del i koordinatorsarbetet och ett viktigt underlag för planering, uppföljning och inriktning i det regionala bredbandsarbetet. I

¹⁵ Kronoberg och Värmland

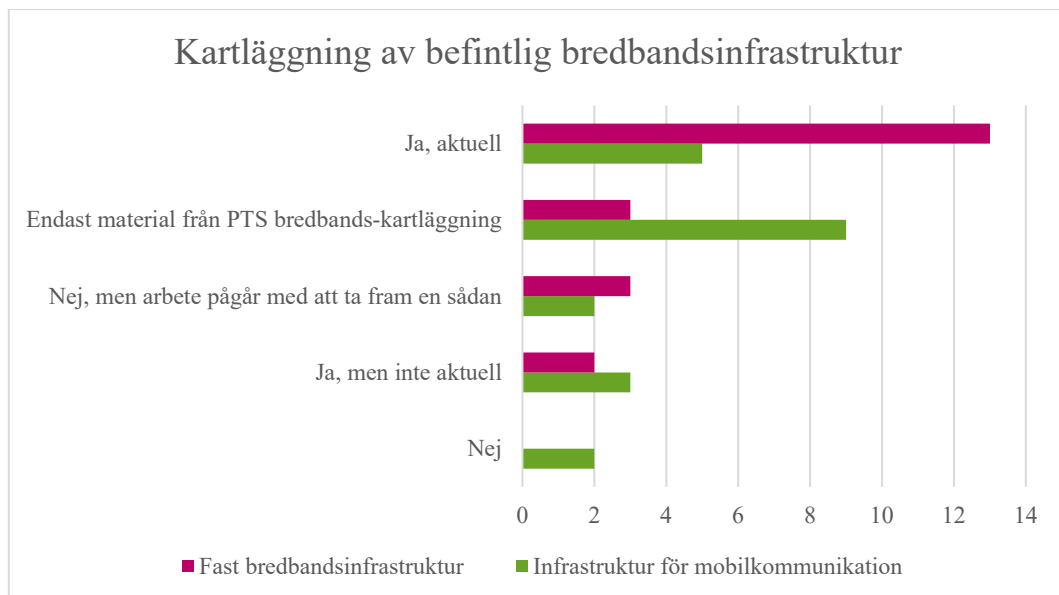
några fall har länet sedan länge arbetat med att kartlägga bredbandsutbyggnaden. I andra län har man genom koordinatorsuppdraget initierat eller utökat sitt arbete för att kartlägga bredbandssituationen i länet. I flera fall samverkar och utbyter koordinatorkfunktionerna erfarenheter i kartläggningsarbetet och län som kommit längre delar med sig av sina erfarenheter till andra län.

Flera koordinatörer lyfter fram kartläggning som en viktig del i det stöd koordinatorkfunktionen ger till kommunerna i länet. I andra fall är det kommunerna som bidrar till den regionala kartläggningen, både med underlag och som granskare av dataunderlaget från PTS kartläggning.

3.2 Kartläggning av befintlig bredbandsinfrastruktur

Alla regionala koordinatorkfunktioner har numera någon typ av kartläggning av tillgången till fast bredband i länet, det är dock inte alla som har en kartläggning av infrastrukturen för mobil kommunikation. I 13 av 21 regioner finns en aktuell kartläggning av den fasta infrastrukturen i länet, vilket är en minskning med två regioner jämfört med 2019. I två regioner finns en kartläggning som dock inte är uppdaterad och i tre regioner finns endast tillgång till data från PTS bredbandskartläggning. I tre regioner pågår arbete med att uppdatera kartläggningen av länets fasta bredbandstillgång.

När det gäller infrastrukturen för mobil kommunikation är det fem regioner som anger att de har en aktuell kartläggning, vilket är en ökning med två län jämfört med 2019. Nio regioner uppger att de endast har tillgång till PTS bredbandsdata avseende tillgången till infrastrukturen för mobil kommunikation. Två regioner arbetar med att ta fram en kartläggning över denna infrastruktur och tre län har en kartläggning som dock inte är uppdaterad. I två regioner saknas kartläggning av infrastrukturen för mobil kommunikation.

Tabell 2: Fråga i uppföljningsenkäten 2020 "Finns det i länet en aktuell kartläggning över den befintliga och/eller planerade bredbandsinfrastrukturen?"

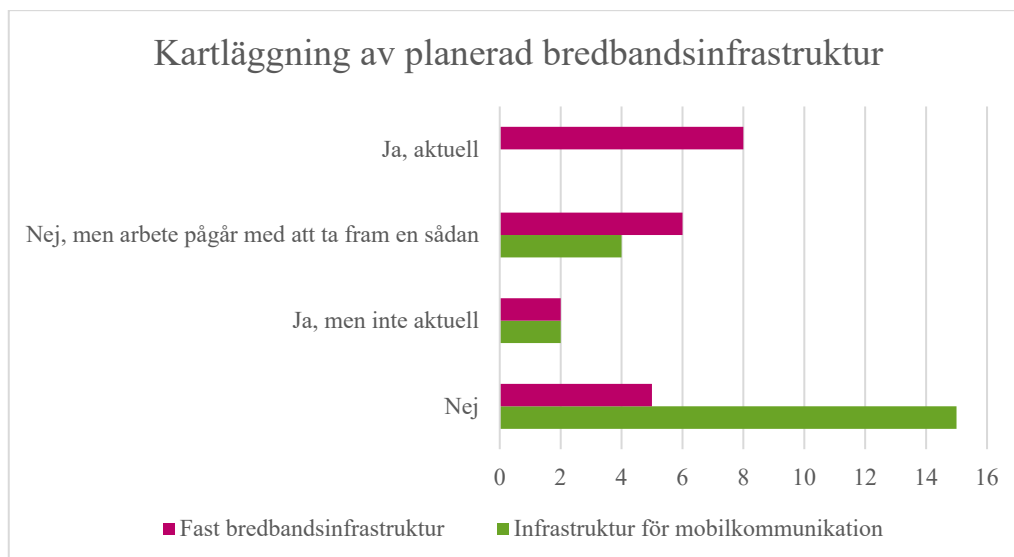
I enkätsvaren kommenterar koordinatorena att även om det finns en aktuell kartläggning idag behöver den hela tiden uppdateras allt eftersom uppbyggnaden sker. Några regioner har i tidigare uppföljningar av detta skäl framfört önskemål om fler, alternativt löpande, uppdateringar av PTS nationella bredbandskartläggning. Andra utmaningar som nämns är att det saknas information om nätens beskaffenhet och dimensionering, vilket påverkar förutsättningarna för efteranslutningar, redundans och robusthet.

3.3 Kartläggning av planerad bredbandsutbyggnad

Den viktigaste källan till information om pågående och planerad bredbandsutbyggnad är en löpande och nära dialog med marknadsaktörer och kommuner. Flera koordinatörer pekar på utmaningar i att få tillgång till uppgifter om privata och kommunala aktörers befintliga och planerade infrastruktur. När det gäller kartläggning av planerad bredbandsutbyggnad har koordinatorena generellt sett information om vilka områden som har beviljats stödmedel inom exempelvis landsbygdsprogrammet och områden där hushållen fått ett bredbandserbjudande, men osäkerheten kring om denna utbyggnad kommer att realiseras är en utmaning.

I nuläget är det åtta av regionerna som har en aktuell kartläggning av planerad utbyggnad av fast bredband men i sex regioner pågår nu arbete för att kartlägga aktörernas utbyggnad av fast bredbandsinfrastruktur i länet. Ett skäl till detta är det nya nationella bredbandsstödet som PTS administrerar, där regionerna får möjlighet att inkomma med information om planerad utbyggnad under de närmast kommande tre åren. Regionerna får också möjlighet att prioritera ett visst antal byggnader inför kommande utlysning

För mobilt bredband är det i dagsläget ingen region som har en aktuell kartläggning av den planerade utbyggnaden av infrastrukturen för mobil kommunikation i länet, i fyra regioner pågår arbete med att ta fram en sådan.

Tabell 3: Fråga i uppföljningsenkäten 2020 "Finns det i länet en aktuell kartläggning över den befintliga och/eller planerade bredbandsinfrastrukturen?"

3.4 Förutsättningar för kartläggningsarbetet

I tidigare års uppföljningar har koordinatorfunktionerna pekat på utmaningar i arbetet med att kartlägga den nuvarande bredbandssituationen. De utmaningar som betonats är främst brist på kompetens, resurser och verktyg för att använda kartsystem (GIS) i kartläggningsarbetet, höga kostnader för dataunderlag, osäkerhet kring sekretess samt inaktuella och i vissa fall felaktiga uppgifter om bredbandstillgången på lokal nivå. I årets uppföljning visar det sig att fler län nu tilldelat både resurser, kompetens och verktyg för kartläggning men inte alla.

För att analysera och bearbeta kartläggningsdata är användning av kartverktyg såsom GIS ett viktigt hjälpmedel. Med denna bakgrund har samtliga koordinatorfunktioner de fyra senaste åren erbjudits ett anpassat dataunderlag från PTS bredbandskartläggning som inte förutsätter att organisationen har tillgång till fastighetsdata för hantering i kartverktyg. Det nationella sekretariatet erbjöd även en utbildning i det kostnadsfria kartverktyget QGIS våren 2017.

Näst intill alla regioner har idag kartläggningsdata i eget kartsystem (18 regioner) och flertalet av dessa använder även sig av PTS bredbandskartläggning (T.ex. i QGIS). De få regioner som inte har tillgång till kartläggningsdata i ett eget kartsystem har istället tillgång till PTS bredbandskartläggning eller i kartsystem för kommunal planering. Överlag har bredbandskoordinatorerna även någon form av utbyte eller samarbete med länsstyrelsen i genomförandet av kartläggningsarbetet. I några regioner finns dock fortsatta utmaningar med resurser, verktyg och kompetens i kartläggningsarbetet men tack vare det nationella bredbandsstödet har betydelsen för kartläggning fått ökat fokus i många regioner. Även om flertalet regioner har tillgång till kartverktyg finns utmaningar med att avsätta resurser för GIS-kompetens och medel för dataunderlag, exempelvis för att gå med i geodatasamverkan. Utvecklingen sker mycket tack vare att de regionala bredbandskoordinatorerna visar betydelsen av kartläggningsarbetet för regionens utvecklingsarbete och landstingets verksamhet.

3.5 Övergripande beskrivning av bredbandssituationen i länen

Genom sitt arbete med kartläggning, samverkan och stöd till kommuner har de regionala bredbandskoordinatorerna en god uppfattning av bredbandssituationen i respektive län. I koordinatorernas skriftliga redovisning av koordinatorverksamheten som skickades in för uppföljningen 2018 ges en närmare beskrivning av utvecklingen för bredbandsutbyggnaden i respektive län (se bilagan till 2018 års uppföljning¹⁶). I flera promemorior finns mer detaljerade beskrivningar av nuläge, utmaningar och modeller för regioner och kommuners arbete med bredbandsfrågor. Då syftet med sekretariatets uppföljningsrapport främst är att sammanställa det arbete som bedrivits i de regionala bredbandskoordinatorernas verksamhet under året begärs inte denna skriftliga redovisning in varje år.

I samband med möten och andra aktiviteter diskuteras utmaningar med bredbandsutbyggnad inom koordinatorgruppen. Sammanfattningsvis har följande utmaningar lyfts under året.

- För den fortsatta utbyggnaden är frågan om finansiering den största utmaningen för att nå de områden och hushåll som återstår.

¹⁶ <https://bredbandsforum.se/media/1243/2018-uppfoljning-av-de-regionala-bredbandskoordinatorernas-verksamhet-2018-dnr-19-2103.pdf>

- Andra viktiga frågor i det fortsatta regionala bredbandsarbetet är efteranslutningar i redan byggda områden och ökad mobiltäckning för att nå regeringens mobilmål 2023.
- Koordinatorerna beskriver att många olika faktorer behöver samverka om målen i den nationella bredbandsstrategin ska nås, såväl nya tekniska lösningar som finansieringsmodeller och ytterligare stödmedel.
- Det finns exempel där kommuner samfinansierat utbyggnaden med en bredbandsaktör, då tillgängliga stödmedel och anslutningsgraden inte varit tillräckligt hög för att finansiera utbyggnaden.
- Andra exempel är nya former av fibererbjudanden i syfte att minska hushållets initiala betalning och därmed öka anslutningsgraden eller att kommunen finansierar uppkoppling till hushåll som inte vill ansluta sig.
- I flera län finns det långtgående planer på att bygga ut med alternativa trådlösa bredbandsuppkopplingar av kommersiella aktörer. Det finns en oro att dessa planer kommer att påverka möjligheten att, inom det nya statliga bredbandsstödsprogrammet, söka stöd till en fiberutbyggnad i områden där det idag saknas snabbt bredband.

4 Regional samverkan och samordning

En central del i bredbandskoordinatorernas uppdrag är att verka för övergripande samordning, samverkan och samarbete i regionens bredbandsarbete. Bredbandskoordinatorerna ska fungera som en kontaktpunkt i bredbandsfrågor i länet för såväl offentliga som privata aktörer samt främja länsöverskridande samarbete i dessa frågor.

Ett bevis på den samordning som de regionala bredbandskoordinatorerna hanterar, är att de i många län även blivit en kontaktpunkt för media. Flera av bredbandskoordinatorerna intervjuas återkommande i bredbandsfrågan av regional och lokal media. Den regionala bredbandskoordinatorerna i Jämtlands län har exempelvis deltagit i en paneldiskussion kring vikten av bredband, ordnad av en av länstidningarna.

4.1 Samverkan mellan kommunerna i länet

I samtliga län finns samverkansgrupper för kommunernas bredbandssamordnare och i majoriteten av länen fungerar samverkan mellan kommunerna väl. Vanligen är det den regionala bredbandskoordinatorerna som är sammankallande för samverkansgruppen för kommunernas bredbandssamordnare. I två län har det varit ett EU-finansierat projekt som varit sammankallande, men i båda fallen är dessa nu avslutade och man tittar på en ny lösning där bredbandskoordinatorerna är sammankallande. Hur ofta grupperna träffas varierar från ett par gånger per år upp till en gång i månaden. Vid mötena deltar, förutom kommunerna och den regionala bredbandskoordinatorerna, vanligen även länsstyrelsen och vissa fall de kommunala bredbandsbolagen.

I många län är samverkan mellan kommunerna god, ofta till följd av en historiskt god samverkan eller för att det finns konkreta aktiviteter att samverka kring, exempelvis samordning av stöd, mobiltäckningsmätning eller en gemensam informationsaktivitet. Flera koordinatörer beskriver att kommunerna i länet valt olika utbyggnadsmodeller och att man istället delar upp kommunerna i kluster alternativt att samverka av detta skäl främst består i

informations- och erfarenhetsutbyte. I län med många kommuner förekommer det även att man utsett representanter från varje kommunalförbund som deltar på mötena.

4.2 Samverkan med länsstyrelsen

I alla län är koordinatorfunktionen placerad hos regionen och i länen fungerar samverkan med länsstyrelsen generellt sett bra. Vanligen träffas länsstyrelsehandläggare och koordinatorfunktionen regelbundet och länsstyrelsen deltar oftast vid de nätverksmöten som koordinatören bjuder in till. I några fall är koordinatorfunktionen rådgivande till länsstyrelsen vid handläggning av stödmedel, i andra fall har kontakterna mellan länsstyrelse och region minskat eftersom majoriteten av stödmedlen i landsbygdsprogrammet är fördelade. Vanligen bidrar länsstyrelsen med underlag om ansökningar samt pågående och planerade stödprojekt i koordinatorfunktionens kartläggningsarbete.

I koordinatorns tilläggsuppgift, att bistå PTS att sammanställa ett underlag för att myndigheten ska kunna besluta om prioriterande byggnader inom de utpekade stödområdena i regionen, är det även tydligt att detta ska ske i samverkan med bland annat länsstyrelserna. I de regioner¹⁷ där medel utlystes under 2020 har detta skett på ett föredömligt sätt.

För att främja samverkan har PTS med nätverket LSB2¹⁸ och det nationella sekretariatet haft ett årligt gemensamt möte med länsstyrelsernas stödhandläggare och de regionala bredbandskoordinatorerna. Här finns tid för gemensamma workshoppar samt diskussioner om utmaningar och möjligheter med bredbandsutbyggnaden.

4.3 Samverkan med bredbandsaktörer i länet

Samtliga bredbandskoordinatorer har en aktiv dialog med relevanta bredbandsaktörer i länet, både marknadsaktörer och stadsnät. Koordinatören, stadsnät och marknadsaktörerna har en kontinuerlig dialog kring utbyggnadsplaner, pågående utbyggnad, svårigheter samt möjliga samarbeten i länet. Ofta kan bredbandskoordinatorerna hjälpa till att hitta lösningar i områden där utbyggnaden stannat av eller inte påbörjats. Detta sker ibland på grund av att kostnaden för projektet blivit för hög, för få hushåll har tackat ja till erbjudandet och aktören väljer därför att dra sig ur. Med bredbandskoordinatorns erfarenhet och kreativitet kan denna lösning ibland lösa sig, då man tillsammans hittat vägar framåt.

Exempel från några regioner som kan nämnas är Västra götaland som bjudit in till regionala samrådsmöten och till seminarier med bredbandsföreningen Great. I Östergötland leder bredbandskoordinatorerna ett projekt kring ökad nätsamverkan och samarbete mellan de offentliga aktörerna.

4.4 Samverkan och erfarenhetsutbyte utanför länet

Allt fler av bredbandskoordinatorerna samverkar och utbyter erfarenheter utöver det erfarenhetsutbyte som sker vid sekretariatets regelbundna koordinatorsträffar. Vanligen sker en sådan utökad samverkan med närliggande län eller län med liknande förutsättningar. Några exempel på samverkansområden är kartläggning och marknadsanalys, finansieringslösningar, stöd- och robusthetsåtgärder samt lösningar för utbyggnad i glesbygd.

I Regionsamverkan Sydsverige (RSS) samverkar Sveriges sex sydligaste regioner¹⁹ och bredbandskoordinatorerna utgör en arbetsgrupp inom området bredband som är ett av

¹⁷ Blekinge, Värmland, Västra Götaland och Västernorrland

¹⁸ Länsamverkan bredband 2.0

¹⁹ Blekinge, Halland, Jönköping, Kalmar, Kronoberg, Skåne

samarbetsorganets högst prioriterade områden²⁰. Norrlandslänen²¹ har återkommande avstämningar i frågor om gemensamma behov, hur man kan samverka över länsgränserna avseende fiberutbyggnad och om Telias täckningskrav i 700MHz-bandet. Norra Mellansverige²² samverkar kring ERUF-finansierade projekt men även i andra frågor.

Samarbetet som startades upp i Mellansverige under 2019 har intensifierats, där sex regioner²³ samverkar i strategiska frågor kring digital infrastruktur, d.v.s. både fast och mobilt bredband samt mobiltäckning.

De regionala bredbandskoordinatorerna deltar även i flera nationella samverkansforum såsom:

- SKR:s forum för bredbandssamordnare i regioner och kommuner (Blekinge, Gävleborg, Halland, Uppsala, Värmland, Västerbotten)
- Bredbandsforum
 - Arbetsgruppen Infrastruktur för mobilt bredband 2023 (Värmland)
 - Framtagande av en samverkansprocess för mobil utbyggnad (Värmland)
 - Koordinatorsgruppen har varit referenspersoner i den enskilda aktiviteten om efteranslutningar
- PTS nationella myndighetsnätverk för bredbandsfrågor (Västra Götaland)
- Bredbandskoordinatorerna har varit en kunskaps- och erfarenhetskälla till PTS regeringsuppdrag ”att kartlägga och analysera erfarenheter och behov för att leva och verka digitalt i spåren av utbrottet av covid-19”

5 Stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor

Kommuner har en viktig roll för bredbandsutbyggnaden med ansvar för bland annat samhällsplanering, näringslivs- och landsbygdsutveckling, som markägare och köpare av tjänster samt i vissa fall nätägare och finansiär. En viktig del i de regionala bredbandskoordinatorernas uppdrag är att *stödja och främja kommunernas arbete med bredbandsfrågor*.

5.1 Kommunernas arbete med bredbandsfrågor

De regionala bredbandskoordinatorerna arbetar på flera sätt för att stödja kommunerna i arbetet med bredbandsfrågor. Hur stödet utformas beror till stor del på kommunernas nuvarande bredbandssituation och valda strategier för bredbandsarbetet. I de flesta län finns en spridning mellan kommunernas bredbandssituation och valda modeller för bredbandsutbyggnad. I några län²⁴ arbetar dock samtliga kommuner genom stadsnät i kommunal förvaltning eller bolag och i två län²⁵ är marknadsdriven bredbandsutbyggnad den huvudsakliga strategin

Viktiga indikatorer för kommunens arbete med bredbandsfrågor är om det finns en utsedd bredbandssamordnare och om det finns en kommunal strategi och handlingsplan inom

²⁰ <https://regionsamverkan.se/2019/06/>

²¹ Västerbotten, Västernorrland, Jämtland, Norrbotten

²² Dalarna, Gävleborg och Värmland

²³ Värmland, Västmanland, Örebro, Östergötland, Södermanland, Uppsala

²⁴ Blekinge, Norrbotten, Västerbotten och Västernorrland.

²⁵ Stockholm, Uppsala

breddbandsområdet. Kartläggning av antalet kommunala breddbandssamordnare samt kommunernas breddbandsstrategier och handlingsplaner har tidigare sammanställts i SKR, PTS och Breddbandsforums breddbandsenkät till kommuner²⁶. Sedan 2016 har denna enkäten dock inte genomförts och frågorna har därför inkluderats i enkäten till de regionala breddbandskoordinatorerna. Koordinatorerna har även, på samma sätt som i tidigare uppföljningar, svarat på hur de bedömer kommunernas engagemang i breddbandsfrågor på en skala från ”medvetenhet saknas” till ”aktivt arbete för breddbandsutbyggnad”.

Generellt bedömer de regionala koordinatorerna att det finns en hög medvetenhet hos kommunerna om betydelsen av breddband för kommunens verksamhet, invånare och företag. Det är endast någon enstaka kommun där medvetenhet saknas eller där statusen inte är kartlagd. Det är också en något högre andel av kommunerna 2020, drygt 80 procent, som enligt koordinatorernas bedömning ”bedriver ett aktivt arbete för breddbandsutbyggnad och har fattat ledningsbeslut om inriktning och åtgärder”, exempelvis tagit fram en strategi (232 kommuner) eller handlingsplan (128 kommuner). En majoritet av kommunerna, 238 stycken, har också kommunala breddbandssamordnare som arbetar aktivt med breddbandsfrågan, detta är 21 kommuner fler än förra året. Av dessa är 191 placerade i kommunal förvaltning och 63 i ett kommunalt bolag. I några kommuner finns det en kommunal breddbandssamordnare både i förvaltningen och i det kommunala bolaget.

Breddbandskoordinatorerna lyfter dock fram att vad som är ett ”aktivt arbete” är en bedömningsfråga och att exempelvis kommunala breddbandssamordnare ofta har flera andra arbetsuppgifter vid sidan av breddbandsfrågorna. På en övergripande nivå, sett till landet som helhet, har antalet kommuner som bedöms bedriva ett aktivt arbete för breddbandsutbyggnad ökat något i jämförelse med förra årets uppföljning. Situationen varierar dock mellan länen men i de flesta län är kommunernas aktivitet i breddbandsfrågan på samma nivå som tidigare eller högre.

Några koordinatörer pekar på att befintliga kommunala breddbandsstrategier och handlingsplaner behöver uppdateras utifrån nya förutsättningar för breddbandsutbyggnaden. I nuläget är det endast 54 kommuner som uppdaterat sin breddbandsstrategi de senaste fyra åren, trenden är dock god då detta är något högre än vid 2019 års uppföljning. I detta sammanhang beskrivs Breddbandsforums program för kommuner, Breddbandslyftet²⁷, som en viktig insats för att öka kommunledningens engagemang och medverkan i strategiska frågor för breddbandsutbyggnaden. I några kommuner finns också exempel på hur en engagerad kommunledning tagit aktivt ansvar i breddbandsfrågan och exempelvis hittat nya finansieringslösningar.

5.2 Koordinatorernas insatser för att stödja kommuner

5.2.1 Regionala initiativ

I de fall regionen tagit initiativ till en regional lösning för breddbandsutbyggnaden fokuseras koordinatorverksamheten till stor del på dessa projekt. I tre län²⁸ som har strukturfondsmedel för ortssammanbindande nät (ERUF-medel) är koordinatorfunktionen projektägare för dessa projekt och koordinatorernas stöd till kommunerna fokuseras på genomförande av ERUF-projekten och samordning av stöd från landsbygds- och strukturfondsprogrammen.

²⁶ Resultat från undersökning om kommunernas breddbandsarbete 2016, PTS dnr 17-1548

²⁷ <https://breddbandsforum.se/breddbandslyftet/>

²⁸ Dalarna, Gävleborg, Värmland

I några län²⁹ har regionen tillfört medel för att stödja bredbandsutbyggnaden i länet. Västra Götalandsregionen har ett eget bredbandsstöd som liknar strukturfondsmedlen och kan sökas av länets kommuner. Region Halland har upphandlat en bredbandsaktör för utbyggnaden i länet och i Kalmar har regionen under 2020 tagit beslut om en regional finansieringsmodell och investeringsram. I Norrbotten och Västerbotten arbetar man gemensamt i projektet #Fulltäckning för att öka den mobila täckningen på landsbygden.

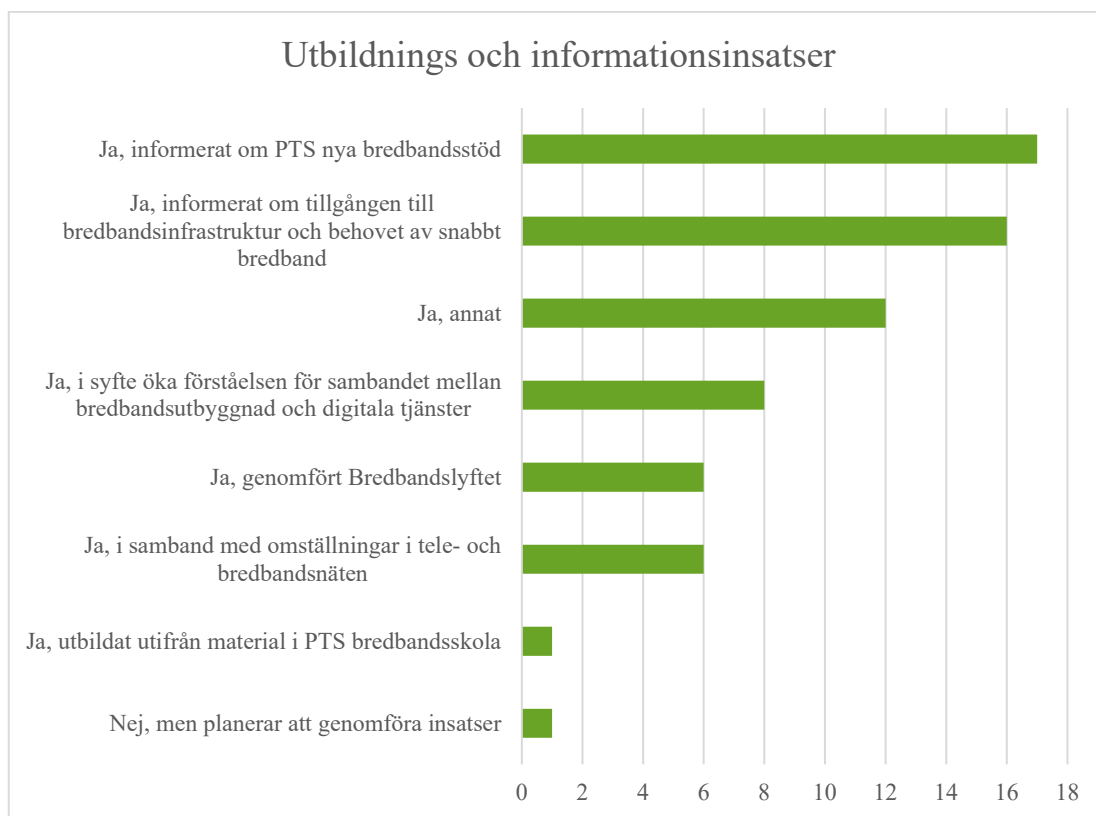
5.2.2 Utbildnings- och informationsinsatser

Bredbandskoordinatorerna arbetar på flera sätt för att öka kommunernas kunskap i bredbandsfrågor. Alla koordinatorfunktioner har genomfört någon form av kunskaps- eller informationsinsats för kommuner under 2020. Målgruppen för aktiviteterna har i första hand varit tjänstemän på kommuner (21 län) och politiker (15 län). I några län har aktiviteter genomförts för stadsnät, invånare, näringsliv och fiberföreningar.

Den vanligaste aktiviteten, att informera om PTS nya bredbandsstöd, har genomförts av 17 av 21 koordinatorfunktioner. Näst vanligast är informationsaktiviteter om tillgången till bredbandsinfrastruktur och behovet av snabbt bredband, 16 av 21 län och därefter att öka förståelsen för sambandet mellan bredbandsutbyggnad och digitala tjänster, som har genomförts av 8 av 21 koordinatorfunktioner. I sex kommuner³⁰ genomförde Bredbandsforum Bredbandslyftet med stöd av koordinatorfunktionen i länet. Exempel på andra typer av informationsaktiviteter är att informera om 5G-utbyggnaden, seminarier och utbildning inom robusta nät samt att sprida information från de regionala koordinatorsträffarna. Ett konkret exempel är det webinarier som region Stockholm och region Uppsala under hösten genomförde på temat ”5G ur ett planeringsperspektiv”. Webbinariet riktade sig till kommuner, men även till tjänstepersoner på regioner och länsstyrelser. Ett annat exempel är Gävleborgs utbildningsdag om wifi6 och 5G som också det hölls under hösten.

²⁹ Halland, Kalmar, Västra Götaland

³⁰ Strömsund – Jämtland, Hultsfred – Kalmar, Sala – Västmanland, Sigtuna - Stockholm, , Bollebygd - Västra Götaland, Motala - Östergötland

Tabell 4: Fråga i uppföljningsenkäten 2020 "Har koordinatorfunktionen genomfört någon form av utbildnings- och informationsinsatser riktade mot kommuner under 2020?"

5.2.3 Stöd i arbete med kartläggning, strategi och handlingsplan

I flera län är arbetet med att bygga upp och tillgängliggöra en regional bredbandskartläggning ett viktigt stöd i kommunernas bredbandsarbete. Exempel på aktiviteter är mobiltäckningsmätning eller studier av investeringsbehov i bredbandsinfrastruktur. I några län granskar koordinatorfunktionen nya översiktsplaner för att säkerställa att fiberinfrastruktur är beaktad. I andra fall bistår koordinatören i framtagande av kommunala bredbandsstrategier och handlingsplaner. Även här kan nämnas att över hälften av alla län genomfört Bredbandslyftet där stort fokus ligger på just kartläggning, strategi och handlingsplan.

6 Övriga aktiviteter inom uppdraget

I bredbandskoordinatorernas uppdrag ingår att öka kunskapen om betydelsen av bredband för samhällets digitalisering samt att främja bredbandsutbyggnad i områden med särskilda utmaningar. I detta ingår att *verka för en ökad förståelse för sambandet mellan bredbandsutbyggnad och möjligheten att öka utbud och efterfrågan av digitala tjänster* samt att *stödja och underlätta arbete som bedrivs av lokala initiativ för bredbandsutbyggnad (byanät)*.

6.1 Arbete med digitaliseringsfrågor

Den 12 juli 2018 beslutade regeringen att införa regionala digitaliseringskoordinatorer i alla län. Syftet med digitaliseringskoordinatorerna är, på liknande sätt som bredbandskoordinatorerna, att främja samverkan och stödja kommunernas arbete i

digitaliseringsfrågor. Införandet av digitaliseringskoordinatorer har i vissa län inneburit att funktionen som regional bredbandskoordinator renodlats till att mer arbeta med bredbandsfrågor, vanligen i nära samverkan med den regionala digitaliseringskoordinator. I några län ingår bredbandskoordinator i en mer formaliserad enhet, avdelning, nätverk eller liknande som arbetar med digitaliseringsfrågor. I några län är det en och samma person som innehar både funktionen som regional bredbandskoordinator och som digitaliseringskoordinator.

6.2 Stödja lokala initiativ för fiberutbyggnad

Det kan konstateras att det startas få nya fiberföreningar och i vissa län saknas helt aktiva föreningar. Bredbandskoordinatorer betonar dock betydelsen av det lokala engagemanget för bredbandsutbyggnaden, dels för väcka grannarnas intresse för fiberanslutning och därmed öka aktörernas investeringsvilja men även för att hålla samman konsumentmakten, d.v.s. att alla hushåll i ett område bör välja samma aktör om man får flera erbjudanden.

Det vanligaste stödet till fiberföreningarna är att bredbandskoordinator sprider information som är aktuell och relevant samt skapar dialog och samverkan mellan föreningarna. Ett exempel på detta är där Kronoberg för en diskussion kring samverkan för utbyggnad och förtätning eller i Jämtland där man fört samman olika föreningar för erfarenhetsutbyte och hjälp i olika typ av frågor som uppkommit.

Västra Götaland är ett av de län som lägger mer av sin tid på att stötta fiberföreningar än andra län. Regionen har under många år arbetat aktivt med att arrangera informationsträffar för fiberföreningarna i länet. Under 2020 har regionen erbjudit fiberföreningarna hjälp med att ta fram förvaltningsplaner och flera workshops i detta ämne har hållits under året. Bredbandskoordinator har också tillsammans med länsstyrelsens stödhandläggare anordnat digitala ”öppet hus”- träffar ett antal gånger under året.

6.3 Andra initiativ och nätverksträffar

Vid åtta tillfällen har det nationella sekretariatet arrangerat nätverksträffar för de regionala bredbandskoordinatorerna, de flesta träffarna arrangeras som tvådagarsmöten men några har även arrangerats som endagsmöten. Första mötet under 2020 hann ske fysiskt och när pandemin bröt ut har resterande möten skett på distans. Utöver de längre träffarna har det även arrangerats en heldagsutbildning i robust fiber samt en utbildning inom trådlösa nät som var förlagd till två halvdagar. På de regelbundna nätverksträffarna har relevanta aktörer, myndigheter och intresseorganisationer bjudits in. Uppslutningen bland koordinatorerna har varit mycket god och i stort sett alla län är representerade vid varje möte med undantag om det krockar med någon annan prioriterad aktivitet. Mötenas tre främsta syften är erfarenhetsutbyte, kompetensutveckling och att sprida goda exempel.

Under hösten 2020 har samordningsfunktionen även bjudit in till digitala eftermiddagsmöten en till två gånger per månad, det har varit ett bra sätt att på kort varsel lyfta frågeställningar inom koordinatorgruppen, där aktuella ämnen har diskuterats och även olika externa aktörer har deltagit. Aktiviteten passade väl in med det ökade behovet av dialog som en följd av det pågående arbetet med PTS bredbandsstöd.

Några exempel av det som avhandlats på 2020 års möten:

- Dialog med energi- och digitaliseringsministern
- Presentation från E-hälsomyndigheten om nationellt stöd till kommunerna vid införande av digital teknik
- Status hos stadsnäten via Stadsnätsföreningen och hos byanäten från Byanätsforum
- Presentation från SÄPO om hotbilden mot Sverige från främmande makt
- Presentation av undersökningen om digitaliseringen av Teknikföretagens medlemmar
- Presentationer från SKR av bland annat ”Snabba förändringar i långsamma processer” och ”Delprojekt uppkoppling”
- Erfarenhetsutbyte inom Bredbandslyftet
- Föreläsning om ”5G för stad och land”
- Återkommande presentationer och dialog med marknadsaktörer
- Presentation av studie kring efteranslutningar i Mellansverige
- Presentation och dialog kring PTS 5G-information till kommuner
- Presentation och diskussion av projekt ”internetaccess” från Region Bleking och Internetstiftelsen
- Presentation om PTS Bredbandskartläggning
- Under året återkommande dialog och workshop med PTS gällande nytt nationellt bredbandsstöd
- Presentationer från myndigheters olika regeringsuppdrag och pågående arbeten
- Erfarenhetsutbyte och spridning av goda exempel mellan länen, flertalet län har haft presentationer

De regionala bredbands- och digitaliseringskoordinatorerna hade under hösten ett gemensamt möte som följdes av en föreläsning om tjänstemännens roll i, och betydelse för, demokratin.

Mellansverigeregionerna har tagit ett initiativ till att utveckla ett regionalt bredbandslyft där region Värmland under hösten agerande testregion för lyftet. Bredbandsforums kansli och SKR står båda bakom detta initiativ och har varit delaktiga i framtagandet av konceptet som har inspirerats av det kommunala Bredbandslyftet. Testet i Värmland föll mycket väl ut och efter avstämningar med övriga regioner är fler än hälften av regionerna intresserade av att genomföra ett regionalt bredbandslyft. På förslag ligger nu att erbjuda de intresserade regionerna att genomföra ett regionalt bredbandslyft mellan 2021 och 2023.

Andra initiativ som kan nämnas är en studie om efteranslutningar som Värmland tagit fram tillsammans med regionerna i Mellansverige och en parallell studie om välfärdsbredband/samhällsportar som Västmanland tagit initiativ till.

7 Pandemins påverkan på koordinatorfunktionens arbete

De regionala bredbandskoordinatorerna kan konstatera att Coronapandemin har ökat förståelsen för vikten av snabb och robust bredbandsuppkoppling hos både politiker, tjänstemän och allmänheten i länen. Ett exempel på detta är beskrivningen från Västernorrland där bredbandsfrågan har varit ständigt återkommande på länets regionala samverkansråd i vilket kommunpolitiker, regionpolitiker, länsstyrelse, näringsliv, akademi och civilsamhälle sitter med.

Vad gäller arbetet som regional bredbandskoordinator har det fortsatt fungerat väl trots övergången till distansarbete. Nätverksmöten inom och utom länet har genomförts digitalt istället för fysiskt och en del aktiviteter har fått ställas in eller skjutas på framtiden. En fördel med att ses via videomöten har ändå varit att fler personer haft möjlighet att delta då restider uteblir och den fysiska lokalen ej inneburit en begränsning i antal deltagare.

I några län har det dock varit svårare att få kommunernas engagemang och tid i vissa frågor då kommunerna har haft fullt fokus på att hantera pandemin. Det märks även i antalet Bredbandslyft som genomfördes under året.

När omställning sker och vissa aktiviteter får stå tillbaks kan man ta tillvara på tillfället och starta upp arbeten som annars inte hade gjorts. Södermanlands region har initierat en studie av effekterna av det ökade distansarbetet. Studien ska bidra till att peka på vikten av bra uppkoppling samt beskriva den påverkan som distansarbete har på en utökad arbetsmarknadsregion, bättre fungerande bostadsmarknad, påverkan på personalpolitik och möjlighet att rekrytera samt även på en förmögenhetsförflyttning som nu sker mellan regioner.

På Gotland kan man konstatera att tack vare den höga andelen fiberade fritidshus flyttade flera tusen fastlänningar sig själva och sina jobb till ön. Många av de fritidshus som inte hade en fiberanslutning innan pandemin har nu skaffat sig detta.

Det nationella sekretariatet har, som tidigare beskrivet, även hållit alla möten sedan i mitten av mars digitalt. Detta har fungerat väl och det har gått minst lika bra att få aktörer, myndigheter eller organisationer att tacka ja till att besöka nätverksmötena. Det fungerar även att hålla workshops med gruppdiskussioner men de spontana och informella samtalen under pauser uteblir vilket till viss del hämmar arbetet. När pandemin är över kan man konstatera från både bredbandskoordinatorerna och sekretariatet att en kombination av fysiska och digitala möten kommer bibehållas.